

Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Ελλάδας

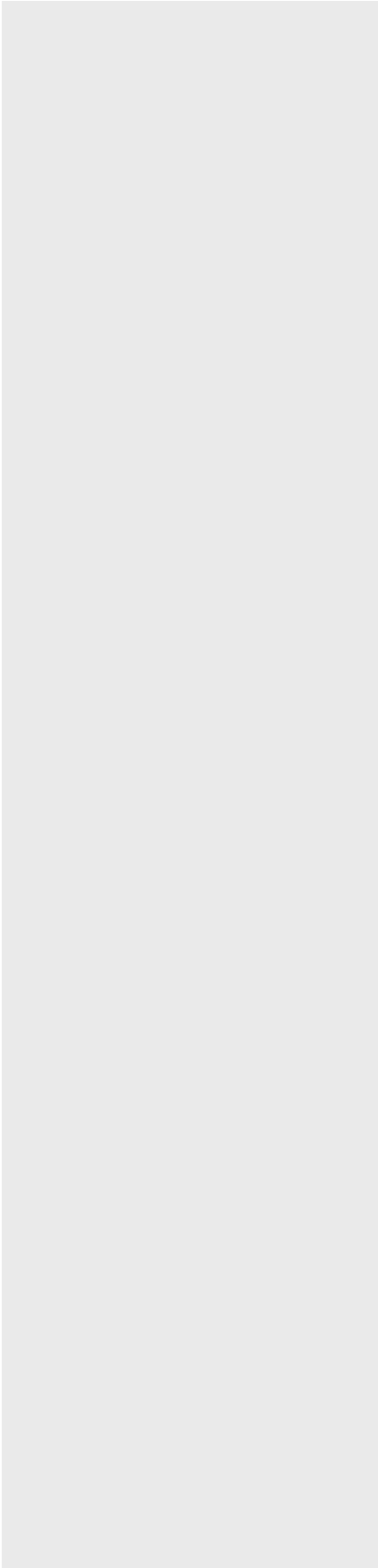
Δομή και περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

Διατύπωση πρότασης της ΟΙΕΛΕ
προς το ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΣΠΔΕ)
του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ)

ΑΘΗΝΑ
Μάιος 2011

Για τη διατύπωση της πρότασης της ΟΙΕΛΕ ως κείμενα αναφοράς αξιοποιήθηκαν:

- Η εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου «Αναλυτικά προγράμματα σπουδών» στο ΣΠΔΕ (2009)
- Η εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών της Κύπρου, καθηγητή Γ.Τσιάκαλου στο ΣΠΔΕ (2009)
- Η εισήγηση της ΟΙΕΛΕ «Στρατηγικός σχεδιασμός για την εκπαίδευση» ΣΔΠΕ (2009)
- Οι προτάσεις του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ, 2009) προς την Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (Νοέμβριος 2009)
- Η σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της Δια Βίου Μάθησης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (30/12/2006).
- Το κείμενο εργασίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προς το ΣΠΔΕ (2011) με τίτλο «Προγράμματα Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης: πλαίσιο βασικών αρχών και προσανατολισμών»
- Η εισήγηση του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προς το ΣΠΔΕ (Απρίλιος 2011) με θέμα «Προγράμματα Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης»
- Η συζήτηση και οι προτάσεις των μελών του ΣΠΔΕ κατά την 28^η και 29^η συνεδρία του σώματος (Απρίλιος και Μάιος 2011)
- Το εισαγωγικό κείμενο με θέμα «The curriculum in Scotland» όπως είναι αναρτημένο στον δικτυακό τόπο του οργανισμού Learning and Teaching in Scotland (Μάιος 2011)
- Η επεξεργασία 10 ερωτημάτων και σχετικών εργαλείων συσχέτισμού για τη διευκόλυνση της συζήτησης στο ΣΠΔΕ κατά την 29^η συνεδρία του (2011).

**Πρόταση της ΟΙΕΛΕ
για τη Δομή και το Περιεχόμενο
της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης**

Το Πρόγραμμα Σπουδών αποτελεί Νόμο του κράτους. Ωστόσο, ως κείμενο οφείλει να είναι απολύτως κατανοητό, όχι μόνο από τη διοίκηση της εκπαίδευσης και τους εκπαιδευτικούς, αλλά και από κάθε Έλληνα πολίτη (γονιό και εργαζόμενο), ανεξάρτητα από το μορφωτικό/κοινωνικό/οικονομικό του επίπεδο και από τους μαθητές, αφού από τη συναίνεση όλων διασφαλίζεται η επίτευξη του γενικού και των ειδικών στόχων του συγκεκριμένου Προγράμματος Σπουδών. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο τα κείμενα αυτά θα πρέπει να είναι διατυπωμένα με λόγο λιτό, εύληπτο και σαφή.

Κατά την ΟΙΕΛΕ, η ανάπτυξη του Προγράμματος Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης δομείται με τη διαδοχική απάντηση στα ακόλουθα τέσσερα βασικά βήματα/ερωτήματα, που ουσιαστικά ορίζουν και το δομικό πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών:

Βήμα 1ο: Τι είναι και πού αποβλέπει το Πρόγραμμα Σπουδών;

Βήμα 2ο: Πώς εξειδικεύεται ο σκοπός του Προγράμματος Σπουδών;

Βήμα 3ο: Ποιό είναι το περιβάλλον λειτουργίας του Προγράμματος Σπουδών;

Βήμα 4ο: Πώς δομούνται και αναλύονται ανά Μέρος και Τάξη τα Μαθησιακά Αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών;

Πιο συγκεκριμένα η πρόταση της ΟΙΕΛΕ για την ανάπτυξη του Προγράμματος Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, ανά βήμα, είναι η ακόλουθη:

Βήμα 1ο: Τι είναι και πού αποβλέπει το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών για την Υποχρεωτική Εκπαίδευση αποτελεί το πλαίσιο και το πεδίο μαθητείας των νέων ανθρώπων, ώστε με ενεργό και δημιουργικό τρόπο να μετέχουν στο κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό γίγνεσθαι, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, διασφαλίζοντας την ισόρροπη συναισθηματική, πνευματική και φυσική τους ανάπτυξη.

Βήμα 2ο: Πώς εξειδικεύεται ο σκοπός του Προγράμματος Σπουδών;

Αναλυτικότερα, ο σκοπός του Προγράμματος Σπουδών για την Υποχρεωτική Εκπαίδευση είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση προσώπων που:

Α) Κατέχουν ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων από τις επιστήμες, τις πειθαρχίες και τις τέχνες, ώστε:

- να αγαπούν την αξία "γνώση" και να επιδιώκουν, διαρκώς και χωρίς όρια, τη διεύρυνσή της.
- να κατανοούν και να ερμηνεύουν τα φαινόμενα του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους και να τα αξιοποιούν προς όφελος της κοινωνίας.
- να επικοινωνούν με τους συνανθρώπους τους σε συνθήκες ισότητας, να διαχειρίζονται με γνώση και ευαισθησία τα φαινόμενα ετερότητας των σημερινών πολυπολιτισμικών κοινωνιών, και να επωφελούνται από τα επιστημονικά και πολιτιστικά επιτεύγματα.
- να κατανοούν, διατηρούν και αναπτύσσουν με δημιουργικό και ανοικτό τρόπο τη γλωσσική, εθνική και πολιτιστική τους ταυτότητα, τη θέση τους και τη σχέση τους με τον κόσμο.
- να ασκούν με γνώση και ευθύνη το επάγγελμά τους και να μπορούν να εξελίσσονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του.

Β) Αναπτύσσουν στάσεις και αξίες που χαρακτηρίζουν τον κοινωνικό άνθρωπο και το δημοκρατικό πολίτη, ώστε:

- να εμφορούνται από τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης και να χαρακτηρίζονται από δημοκρατικότητα, αγωνιστικότητα, παρρησία και κοινωνική υπευθυνότητα.
- να σέβονται και να προστατεύουν το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και να προωθούν την αειφόρο ανάπτυξη.
- να θεμελιώνουν την προσωπική, ψυχική και σωματική ευεξία τους, στην αυτογνωσία, την αυτοεκτίμηση και τον αυτό-σεβασμό, τη φυσική άσκηση, την υγιεινή διατροφή και διαβίωση.

ση, τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και ευρύτερα στην άμυνά τους προς ότι μπορεί να απειλήσει τη φυσική, πνευματική και ψυχική τους υγεία.

Γ) Αναπτύσσουν σε μεγάλο βαθμό ιδιότητες, ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται στην κοινωνία του 21ου αιώνα, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- τη δημιουργικότητα.
- την πνευματική περιέργεια, την κριτική σκέψη, την αναστοχαστική διαχείριση της γνώσης, την ανάλυση και το σχεδιασμό.
- τη θεωρητική σκέψη και την ενσωμάτωσή της στις πράξεις του πολίτη.
- την ικανότητα ορθολογικής διαχείρισης και επίλυσης προβλημάτων.
- τη συνεργασία στο πλαίσιο συλλογικότητας.
- την ενσυναίσθηση και τις δεξιότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας.
- την επαρκή και συνετή αξιοποίηση των τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορίας και των ξένων γλωσσών.

Βήμα 3ο: Ποιο είναι το περιβάλλον λειτουργίας του Προγράμματος Σπουδών;

Οι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών θα πρέπει να παρέχονται, να λειτουργούν και, ως αξίες, να εμπνέουν την καθημερινότητα μιας συνειδητοποιημένης σχολικής κοινότητας, ενός ανθρώπινου και δημοκρατικού σχολείου.

Με τον όρο «**ανθρώπινο**» υποδηλώνεται το σχολείο εκείνο στο οποίο κανένα παιδί δεν αποκλείεται, δεν περιθωριοποιείται, δεν στιγματίζεται, δεν περιφρονείται και δεν δυστυχεί εξαιτίας κάποιας ιδιαιτερότητας. Είναι ένα σχολείο απόλυτου σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και, επιπλέον, ένα σχολείο στο οποίο τα παιδιά μπορούν να είναι χαρούμενα και ευτυχισμένα.

Με τον όρο «**δημοκρατικό**» υποδηλώνεται το σχολείο εκείνο στο οποίο όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από ιδιαιτερότητες, αποκτούν όλα τα εφόδια που χαρακτηρίζουν σήμερα το μορφωμένο άνθρωπο. Είναι ένα σχολείο που παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές/μαθήτριες, προσαρμοσμένες στην ηλικία και στη «ζώνη επικείμενης ανάπτυξης» κάθε παιδιού, και που ταυτόχρονα παρέχει την ευκαιρία σε κάθε μαθητή/μαθήτρια να αναπτύξει τις ιδιαίτερες δυνατότητές του.

Προς την επίτευξή του στόχου του Προγράμματος Σπουδών σε επίπεδο σχολικής μονάδας προσανατολίζονται: α) το περιεχόμενο και ο τρόπος προετοιμασίας-παρουσίασης-άσκησης και αξιολόγησης όλων των μαθησιακών αντικειμένων, β) οι ατομικές και ομαδικές εξωδιδασκτικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις, γ) ο τρόπος διοίκησης, επικοινωνίας και σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, διαμορφώνοντας την "κουλτούρα" του σχολείου, και δ) οι τρόποι/μορφές που η σχολική κοινότητα επιλέγει να επικοινωνεί και να ανατροφοδοτείται από το κοινωνικό και φυσικό της περιβάλλον.

Βήμα 4ο: Πώς δομούνται και αναλύονται ανά Μέρος και Τάξη τα Μαθησιακά Αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών;

Ανάλυση του Υποσυστήματος σε Μέρη

Η Υποχρεωτική Εκπαίδευση αποτελεί το μεγαλύτερο Υποσύστημα του εκπαιδευτικού μας συστήματος και γι αυτό το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών θα πρέπει να εξειδικεύεται συνολικά και ανά Μαθησιακό Αντικείμενο στα ακόλουθα 4 Μέρη, καθένα εκ των οποίων αποτελείται από 2-3 τάξεις:

1ο Μέρος Τάξεις: Προ-Νήπια, Νηπιαγωγείο & Α τάξη Δημοτικού

Ηλικίες: Νηπιακή ηλικία (4-6 ετών)

Εκπαιδευτικό προσωπικό: Μία/έναν νηπιαγωγός/εκπαιδευτικός

Εκπαιδευτικό χαρακτηριστικό : α) Αφόρμηση το παιδί, β) Έμφαση στο βίωμα

2ο Μέρος	Τάξεις : Β, Γ & Δ τάξη Δημοτικού Ηλικίες: Πρώτη Παιδική ηλικία (7-9 ετών) Εκπαιδευτικό προσωπικό: Ένας εκπαιδευτικός, σταδιακή αύξηση των ειδικοτήτων Εκπαιδευτικό χαρακτηριστικό: Από το βίωμα στη μεθοδική οργάνωση
3ο Μέρος	Τάξεις: Ε & Στ τάξη Δημοτικού Ηλικίες: Δεύτερη Παιδική ηλικία (10-12 ετών) Εκπαιδευτικό προσωπικό: Ένας εκπαιδευτικός, λειτουργία πολλών ειδικοτήτων Εκπαιδευτικό χαρακτηριστικό: Εισαγωγή στην επιστήμη με έμφαση στην εμπειρία
4ο Μέρος	Τάξεις: Α, Β & Γ τάξη Γυμνασίου Ηλικίες: Προεφηβεία και πρώτη Εφηβική ηλικία (13-15 ετών) Εκπαιδευτικό προσωπικό: Καθηγητές ειδικοτήτων Εκπαιδευτικό χαρακτηριστικό: Σταδιακή ανάπτυξη της επιστημονικής μεθοδολογίας

Ανάλυση του Υποσυστήματος σε Γνωστικά Πεδία

Ας σημειωθεί ότι στο παράδειγμα συστημικής προσέγγισης των προγραμμάτων σπουδών που η ΟΙΕΛΕ κατέθεσε στο ΣΠΔΕ (2009, βλ. Παράρτημα της παρούσας πρότασης), όλα τα μαθησιακά αντικείμενα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και του Γενικού Λυκείου είχαν διακριθεί σε τέσσερα γνωστικά πεδία: α) Λόγος και έκφραση, β) Ο άνθρωπος, το άτομο, ο πολίτης, γ) Οι κοινωνίες στο χώρο και στο χρόνο και δ) Η γνώση του κόσμου.

Αυτή η διάκριση υιοθετήθηκε και στη σύνταξη της παρούσας πρότασης για το Πρόγραμμα Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, αλλά και του Γενικού Λυκείου.

1ο Γνωστικό Πεδίο: Ο ΛΟΓΟΣ & Η ΕΚΦΡΑΣΗ (Επικοινωνία και Δημιουργία)

Μαθησιακά Αντικείμενα:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΑΓΓΛΙΚΑ, 2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΑΛΛΙΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ)

ΤΕΧΝΗ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ, ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

2ο Γνωστικό Πεδίο: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΤΟ ΑΤΟΜΟ, Ο ΠΟΛΙΤΗΣ - Ευθύνη και Πρωτοβουλία

Μαθησιακά Αντικείμενα:

ΤΟ ΑΤΟΜΟ

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΗΘΙΚΗ -ΥΓΕΙΑ, ΔΙΑΤΡΟΦΗ, ΑΘΛΗΣΗ

Η ΟΜΑΔΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΗ - ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ - ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

3ο Γνωστικό Πεδίο: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ - Το τοπικό και το παγκόσμιο ως εμπειρία, φαντασία και γνώση

Μαθησιακά Αντικείμενα:

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ - ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ

ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ & ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

4ο Γνωστικό Πεδίο: Η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ - Σκέψη - Μέθοδος - Εργαλεία

Μαθησιακά Αντικείμενα:

Η ΜΕΘΟΔΟΣ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ - ΑΛΓΕΒΡΑ - ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ

ΦΥΣΙΚΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ- ΧΗΜΕΙΑ - ΒΙΟΛΟΓΙΑ - ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Επιμέρους στόχοι ανά μαθησιακό αντικείμενο και Μέρος του Υποσυστήματος

Η ΟΙΕΛΕ θεωρεί ότι η προταθείσα από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο διάκριση στόχων (κοινοί μορφωτικοί στόχοι) θα πρέπει να αποτελούν την τρίτη εξειδίκευση στόχων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης και θα πρέπει να αναφέρονται στα μαθησιακά αντικείμενα, στα Μέρη του Υποσυστήματος, αλλά και στις τάξεις που αντιστοιχούν σε κάθε μέρος.

Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν είναι δυνατόν όλοι οι κοινοί μορφωτικοί στόχοι να ανιχνεύονται σε όλα τα μαθησιακά αντικείμενα, ούτε στον ίδιο βαθμό και ένταση σε κάθε μαθησιακό αντικείμενο.

Πάντως, παρατηρώντας την τελική επεξεργασία σύμφωνα με την εσχάρα (μήτρα) συσχετισμού που συνοποβάλλουμε, θα πρέπει από το σύνολο των μαθησιακών αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος να διασφαλίζεται ότι το σύνολο των μαθητών μιας τάξης ενός Μέρους του Υποσυστήματος θα έχει κατακτήσει συνολικά τους κοινούς μορφωτικούς στόχους.

Οι προταθέντες από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κοινοί μορφωτικοί στόχοι διακρίνονται στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες:

1) Κατανόηση εννοιών, διαδικασιών και γεγονότων

Οι μαθητές μαθαίνουν:

- να αναγνωρίζουν τα σημαντικά χαρακτηριστικά εννοιών και διαδικασιών,
- να συνδέουν μian έννοια – ιδέα με άλλες συναφείς, μέσα από τη σύγκριση και τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών,
- να δίνουν παραδείγματα που να αναφέρονται σε συγκεκριμένες έννοιες,
- να κατανοούν και να περιγράφουν γεγονότα,
- να κατανοούν και να αξιοποιούν διαδικασίες,

2) Μύηση σε ερευνητικές διαδικασίες και διεργασίες

Οι μαθητές μαθαίνουν:

- να διατυπώνουν ερωτήματα,
- να προσδιορίζουν προβλήματα,
- να σχεδιάζουν και να μεθοδεύουν διερευνήσεις,
- να αναζητούν απαντήσεις στα προβλήματα που έχουν τεθεί,
- να αναζητούν και να αξιοποιούν ερευνητικά εργαλεία,
- να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα.

3) Επικοινωνία και συνεργασία

Οι μαθητές μαθαίνουν:

- να αξιοποιούν πολλαπλά μέσα επικοινωνίας και διαμόρφωσης νοημάτων
- να επικοινωνούν και να μοιράζονται ιδέες, σκέψεις και συναισθήματα,
- να επικοινωνούν προκειμένου να διερευνούν ατομικά επιχειρήματα και ισχυρισμούς ή να διασαφηνίζουν ιδέες και απόψεις,
- να συνεργάζονται προκειμένου να αναπτύσσουν συλλογικά επιχειρήματα, να κατανοούν έννοιες, ιδέες ή διαδικασίες, να τεκμηριώνουν θέσεις, να επιλύουν προβλήματα κλπ,
- να συνεργάζονται προκειμένου να παράγουν έργα.

4) Σύνδεση με τα περιβάλλοντα της ζωής. Παραγωγή και δημιουργία

Οι μαθητές μαθαίνουν:

- να συνδέουν με τις κοινότητες, την τεχνολογία, το περιβάλλον, τον πολιτισμό
- να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν δραστηριότητες σε οικείες και μη οικείες καταστάσεις ζωής
- ολοκληρώνοντας τις ερευνητικές τους προσπάθειες, να καταλήγουν σε συμπεράσματα και προτάσεις,
- να παράγουν έργα (ερευνητικά, καλλιτεχνικά, κατασκευαστικά κλπ)
- να δημοσιοποιούν τις παραγωγές τους στην κοινότητα και να δέχονται την κριτική της.

[;]

Στην επόμενη σελίδα απεικονίζεται, ως βασικό εργαλείο για τη δόμηση των γενικών στόχων του Προγράμματος Σπουδών αλλά και των μαθησιακών αντικειμένων του αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, συνθετική εσχάρα (μήτρα συσχετισμού) των επιμέρους δομικών στοιχείων του Προγράμματος Σπουδών η οποία ανταποκρίνεται στα πέντε δομικά εργαλεία που εισηγήθηκε προς τα μέλη του Συμβουλίου

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης η ΟΙΕΛΕ κατά την 29^η συνεδρία του σώματος.

Για την ψηφιακή αποτύπωση των αρχείων του ΣΠΔΕ η ΟΙΕΛΕ συνυποβάλλει ενημερωμένο με τη συνθετική εσχάρα και επικαιροποιημένο ως προς τις πηγές (ενημέρωση Μάιος 2011) σχετικό αρχείο (excel).

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διεύθυνση: Χαλκοκονδύλη 13, 10432 Αθήνα

Τηλ.: 210 5230819, Fax: 210 5238148

E-mail: oiELE@otenet.gr, Ιστότοπος: www.oiELE.gr